

ZEMDURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Nr. 22 (110)

1997. GODA 20. JUŅS

CENA 5 SANTIMI

Par godskōrtu Čoneitā nōce, leīgā!

P. DAINAVS

ZŌLUDĪNAS VOKORĀ

Narcises un tulpes zīdēšonu beigušas, zīdlapeņas tom veitušas un zudušas, saules pusē mežmālā un dörzūs vysūs zemeneites steidzeigi sōrtotūs sōkušas. Plovōs vysōs zid un smaržoj jōņuzoles, mežā zaļos papardes sakuplīt sōc, vosoras saulgrīžu svātki ar Zōludīnu un Leigūsvātkim leidz ari Jōņudīna nōk. Nju laiks ir steigtis tev jōņuzoles plyukt, Jōneišam sovam nu tom vaiņogu sīt, Leigūsvātku naktī teiksmom veitājā papardes zīdu meklēt obim kūpā īt. Tikai šamā naktī papardes zīdam zelteitom zvaigžnu dzērkstīm lauts līsmot, bet par zīda teiksmainū mirdzumu na jau kotram liktiņi lēmis leiksmot. Zōludīnas vokorā lai tev labi veicās Jōņutāva vaiņogam skaistu rast pinumu, tod dūs jys tev olu soldu un sīru gordu, spāks byus tev doncōt, vaigūs

krot sōrtumu.

Sōteigi ēd sīru, prōteigi olu dzer, naprōteigūs tys ciši gar zemi sper, dzīdi, donecoj un šyupūlēs leigojis leidz Jōņu reitam nakts durovas ver. Lai tōli pōri teirumim un plovom prīceigūs bolsūs skan leigūdzīmes, nu tova guņskura leidz pošam reitam dzērkteidamas augstu pleivoj guņslīmes.

BEJA GUŁBI UN PAZUDA

Stōsta Ribeņu pogosta priķssādātōja vīne Genove Ūzliniece;

— Kotru, kam pasagadēja byut pi Pineņu azara myusu pogosta teritorējā iprīcīnōjā trejs skaisti guļbi. Pāri tī dzeivōja divi, bet sūgod jau laikam vysa gime. Jī bejai tai piroduši pi cylvākim, ka atsasauce uz aicīnyūšu saucīni: «Guļ... Guļ...», piņeldeja pi krosta un nu rūkom jēmo bareibu. Izmontōdama taidu uzticeibu nu putnu puces postineica Jelena Gudkova bīži pīvōreja kar-tupeļa, sasmolcīnōja un nūlyka uz laipeņas — jōs mōja pi azara atsārūn vīta, kur bolī putni vysbūžok uzatureja. Kaidi to vīteji puikas beja izgatavōjuši mōksleigū saleņu, atrauņut krostan gobolu, apaugušu ar zōli — ari uz tōs putnīm patyka atsypust...

7. jūni jūs nīvins vairs naredzēja uz azara. Vīteji zynōja stōsteit, ka pībraukuse kaida viglō automašīna un sagyvētējuse putnus, cīta versēja sovukōrt ir taida, ka ari Pineņus pošūs natryukst cylvāku, kurim it pī sirds tikai tys, kas zupas koltā... Lai voi kāi, bet pa rāmū azara yudiņa spīgeli vairs nasleid slaiķi bolī kugeiši...

őssts, teologs, jurists, valsts un sabīdriskais darbinīks, publicists Ononts Rancāns, dzimis 1887. goda 24. janvari.

● 26. jūni (1967) myra metalmōkslinīks, Reigas Breiveibas pīminekļa trešo zvaigznes kālejs Jōns Zibens, dzimis 1909. goda 31. oktobrī.

● 26. jūni (1937) Reigā myra valsts

motas — «Poetika» (1962), «Par dzeju» (1967), «Dzejas celi» (1972), «Latviešu lirkas vēsture» (1976), «Ievads literatūras zinātnē» (1978), «Daiļdarba analīze» (1981), «Dzive — metafora — dzeja» (1982), «Literatūras teorija» (1982).

Kod 1970. godā sōce izdūd plašū 7 sējumūs «Latviešu dzejas antoloģiju», lirkas ryupeigais pētniks V. Valeiņš kliva par aktivu leidzdaleibniku, sarakstēja īvodu, kūpā ar īvadopcerem sastōdēja 2. un 3. sējumu, kurtis iklōve S. Seiļa sagatavotūs latgalīšu dzejas materialus. 3. daļas īvoda zynōtniks uzsver, ka ari Latgolas lirku dorbum jōjīt vysas latvišu dzejas antoloģejā kai literatūrvēsturiskam materialam. Par 20. gs. sōkuma latgalīšu lirku kai pyrmajim sūlim V. Valeiņš runoj ari sovā doktora dorba.

Kod 1987. godā tyka izdūta kūpā ar A. Eglōju gōdōtō A. Adamana dorbu izlascitei «Sapni un zemes balss», kādā recenzejā pasarōdēja atzīnumus, ka apceres autors V. Valeiņš tik ryupeigi salasējis vysu, kū vin beja išpējams, ka tur vairs naasūt kō pībiļst... Tycu, ka ūtrs izsōpātās dzejnīka myužs — Madsolas Jōņa izlase «Lynu zidi» — izstrōdēta na možok ryupeigi, bet, daudzus godus nūgulējis izdevnīceibā kai latvišu literatūras teorētikā. Prasmeigu un uzcīteigu, pacīteigu un gudru.

1922. goda 27. juli Ludzas aprinka Istras pogostā Rūdovu kolna pakojē bārnim svēteita Latgolas zemnīku saime sagaideja ūtru dālu Vitoldu, kuram bejai lamts izaugt par lobōku latvišu literatūras teorētikā, vysā republikā pazīstamū līteraturzītnīku, daudzu grōmotu autoru.

Nu 1936. leidz 1941. godam V. Valeiņš vuicējōs Ludzas vydusskūlā, nu 1942. leidz 1947. godam — Universitates Filologejas fakultatē, kaidu laiku strōdēja par skūlōtōju, īsastōja aspirantūrā, 1954. godā aizstōvēja filologejas kandidata disertaceju «Satīra A. Upīša publicistikā» un ar 1951. godu sōce strōdēt Universitatē.

1972. godā V. Valeiņš īgiva filologejas doktorā gradu par apjūmeigū un novatoriskū pētējumu «Latvišu lirkas XX. godsymta sōkumā (1900.—1917.)», kurs jau nōkušājā godā izgōja atsevišķā grōmotā. Nu 1976. goda ir universitātes profesors.

Filologejas fakultate V. Valeiņš līcis myusdineigus pamatus vairōkim zynōtniskim kursim — īvodom literatūras zynōtnē, literatūras teorejai, dail-dorba analīzes pamatim, latvišu lirkas vēsturei, sarakstējis sekmeigam mōceibū procesam napīcišmas grō-

— Lai labi veicas, cīnejamais profesors, vēl daudzus godus!

Mozlit saeisynōti nu «TĀVU ZEMES KALENDARA»

E. KARŪDZNĪKS

JUONADĪNĀ

Augstu kolnu saule kuop, augstu kolnu dabasū. Divadāly vuortus ver, īvad Dīva pogolmūs; īvad Dīva pogolmūs, apsādynoj ūjupēlū. Saulismētys appuškoj, Divadāly pašupoj, cyrmaļaužu dailys mārgys graznu dzīsmi paleigoj. Graznu dzīsmi paleigoj, Juoņadīnu daudzynoj. Gara, gara Juoņadīna, vysu dīnu garuokuo!

Kolny, lejis, ezereni — vydā saule ritynoj; vydā saule ritynoj, zalta dzeju ūkaynoj. Eiksa, eiksa Juoņanakts, vysu nakšu eiksuokuo! Cyrmalaužu stotti puiši juoņaguni dadzynoj; juoņaguni dadzynoj, vasaregi vaijukoj. Juoņadīna — svātā dīna, vysu dīnu svātuokuo: Juoņadīnu divadāls saulismētua byldynoj. Pārkiugs bungys reibynoj, juoņabārnī sadoncoj. 21. VI 74.

AUGSTI VĪSI PREIĻŪS

Uz sovu kōrtejū sanōksmi, lai uzjimtu jaunus bīdrus, pōrvālātu vadeibu rajona mārūgā beja pūlcējušis LZS pogostu nūdāļu pōrstōvi, jūs ar sovu klotībutni pagūdīnōja augsti vīsi — LR 6. Saeimas deputats un frakcijas vadeitōjs Viesturs Gredzens, LZS sekretārs Antonijs Zunda, LZS CV lūčeklis, Viljānu LIS direktors Leopolds Zunda un LZS Latgolas zonas koordinatore Marija Zeltiņa. Kai jī vēlōk atzeimejā, Preiļu zemsavīšu pōrstōvu sanōksme bejuse lītišķa, debates gan bejusās osas, bet konstruktivas, pamatoši poškritiskas. Visi jau sōkumā pagīva atbildēt uz vairōkim sanōkušu partejas bīdru jautōjumim, vēlōk sapuļces nūslāgumā izsacēja vērteigas dūmas un padūmus, skaidrōja politiskū situaceju valstī, izsacēja īspējamus atteisteibas ceļus un ari uzdavumus, lai «vysss nanūtiū ūkeibī».

Nu jauna LZS rajona organizācija pasalelynōjusēs par 6 jaunim bīdrim, jūs pulkā ir uzjēmēji V. Plivda, J. Bojārs,

zemnīceibas pōrstōvi inteligenči. Ar argumentātām runom uzastōja Aizkalnes pogosta grupas vadeitōjs Jōns Priķulis, Rūžupes pogosta — Dominiks Jauja, Aglyunas pogosta grupas pōrstōvs Viktors Jonāns, nu rajona centra grupas Vladislavs Lītāniķs, Ēriks Dzenis un tōs vadeitōjs Vitolds Keirāns. Sapuļci vadejā un nalelu pōrskotu par paveiktu snēdze rajona padūmes priķssādātōja vitnīks Ononts Rancāns.

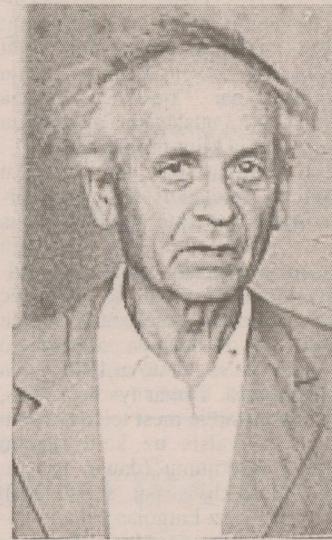
Īvālāts jauns rajona LZS nūdāļu vadeitōjs — uzjēmējs Vitālijs Plivda, jūs un vitnīks O. Rancāns delegēti uz LZS Centralōs padūmes sastōvu, īvālāta padūme nu septenīm cylvākiem un revīzore — ekonomiste ar augstōku izgleitēibu...

Atsavodūt cīnejamais deputāta kungs V. Gredzens apsasūlēja ar preiļīšim tīkīs bīžok un tīvīkais laiks varātu byut pēc Jōnim, šūreiz jau plāšokas auditorejas priķšā un rajona padūmes sēžu zālē.

LZS Preiļu rajona būdalū un jōs pīrmorganizācijas pogostūs gāida lels dorbs, jaunajai padūmei byus «jōpasveiš», lai atjaunotu gan partejas autoritati, gan jōs dorba spējas.

● 23. junī (1942) legerī Sibirejā gōja būjā rakstnīks, literatūras kritiks, publicists Viktoris Mundurs-Skuja, dzimis 1914. goda 10. junī Daugavpīls, aprinka Leivōnu pogosta Neicinikūs.

● 25. junī (1897) Ludzas rajona Nautrānu pogosta Lyuzinikūs dzimis

LIDIJA LEIKUMA

LĀJ LĀBJ VEJCĀS!

Filologejas zynōtnu doktoru, Latvijas Universitātes Latvišu literatūras katedras profesoru Vitoldu Valeiņi, pīrfrāzējū poša «vaininīka» kādā intervejā saceitū, gribu saukt par litaskūku audzātōju. Prasmeigu un uzcīteigu, pacīteigu un gudru.

1922. goda 27. juli Ludzas aprinka Istras pogostā Rūdovu kolna pakojē bārnim svēteita Latgolas zemnīku saime sagaideja ūtru dālu Vitoldu, kuram bejai lamts izaugt par lobōku latvišu literatūras teorētikā, vysā republikā pazīstamū līteraturzītnīku, daudzu grōmotu autoru.

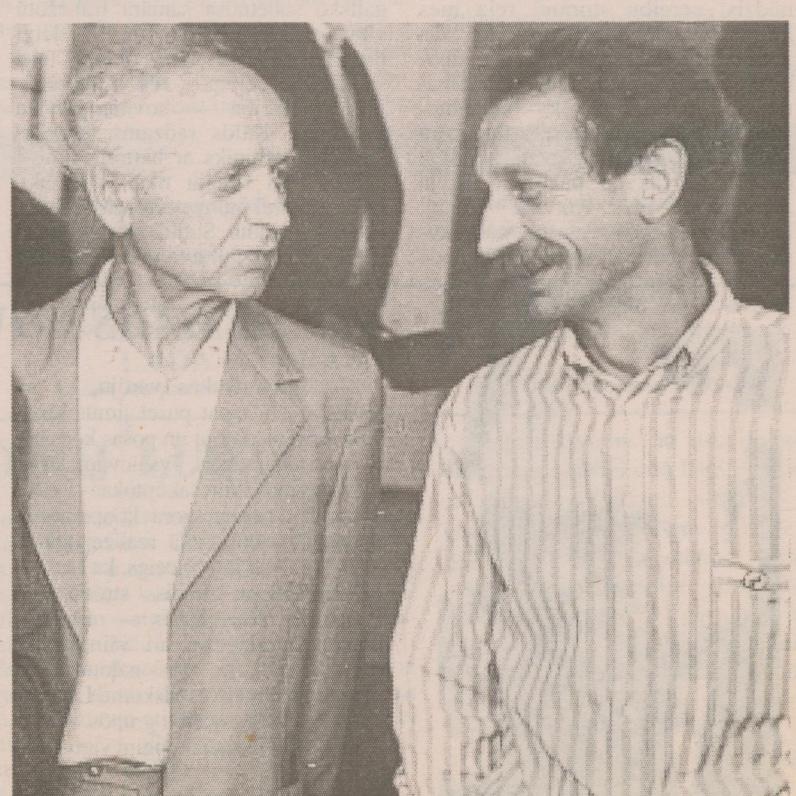
Nu 1936. leidz 1941. godam V. Valeiņš vuicējōs Ludzas vydusskūlā, nu 1942. leidz 1947. godam — Universitātes Filologejas fakultatē, kaidu laiku strōdēja par skūlōtōju, īsastōja aspirantūrā, 1954. godā aizstōvēja filologejas kandidata disertaceju «Satīra A. Upīša publicistikā» un ar 1951. godu sōce strōdēt Universitatē.

1972. godā V. Valeiņš īgiva filologejas doktorā gradu par apjūmeigū un novatoriskū pētējumu «Latvišu lirkas XX. godsymta sōkumā (1900.—1917.)», kurs jau nōkušājā godā izgōja atsevišķā grōmotā. Nu 1976. goda ir universitātes profesors.

Filologejas fakultate V. Valeiņš līcis myusdineigus pamatus vairōkim zynōtniskim kursim — īvodom literatūras zynōtnē, literatūras teorejai, dail-dorba analīzes pamatim, latvišu lirkas vēsturei, sarakstējis sekmeigam mōceibū procesam napīcišmas grō-

— Lai labi veicas, cīnejamais profesors, vēl daudzus godus!

Mozlit saeisynōti nu «TĀVU ZEMES KALENDARA»

Olgerts Gryšāns (attālā) na tikai tāvā caltū boltū mōju Kamenecā pi kaidreiz roktō un veidētō iztakas nu Rušuna azara kanala atroda izpūsteitu, bet taipat ari vysu, kas te beja hyuvāts un ikūpts sejčim. Šys zemes stureits ar Gryšānu dzymtas gōdeibū beja tōli pazeistams nāvin kai vīta, kur ārti un labi varēja myltūs voi putraimūs pōrvērst grydus un uz kurīni zemniki devēs nu plāšas apkaimes, bet ari kai vīta, kur dzeivōja intelligenti cylvāki, pulcynojūt Latgolā un vysā Latvēja pazeistamus cylvākus, braucūt atsapuyt pi skaistōs dobas un apbreinot cylvāku dorba tykumus. O. Gryšāna kungs tikpat kai vysu atjaunōjis, īskaitit ari nalelu HES.

PĒTERS SKURELIS, SKŪLĀTOJĀS

KONKURSS NŪSASLĒDZIS

Nūbeidzūt publikacejas laikrokstā «Zemturs» par elektrifikacejas pyrmajim sūlim myusu nūvodā, atlīk tikai pastōsteit, ka šīmā, republikas mārūgā «Latvenergo» reikātā konkursā, kuram tod beja veļteits myusu dorbs un vökums, īgyuta caturtō vīta nu septenim teiklu rajonim, septenū komandu konkurencē. Varejam cerēt ari uz augstōku vītu, tūmār finalā daleibnīkam misējōs divūs vaicōjumūs — kod izveidēta Latvenergo sistema un kod palaista dorbā reigas II TEC — pīlōve naprecizitati. Tagad, atsaskotūt uz paveikti, jōpībūst, ka teoretiskajos atbilstēs daleibnīkam vajadzēja byut drūšķim, nūteiktōk veikt aprekūnus, lobōk izdūmōt ari reklamas bloku (tymā nabeja golvonō — kur tu var īsagōdōt, kū myusu komandas pīdōvoja), kai ari vairōk pamatoit, ka tīsi tāuds un na cytaids, kai beja īsadūmōjuši, byus elektrika dorba tārps pēc 2000. goda. Tūmār ari caturtō vīta nav gauži peļama, asam, kai soka, olimpiskajā seiniņkā.

Konkursu pavysam sōce 199 komandas, nu jōm kotrā teiklu rajonā palyka pa vīnai, kuras tod tykōs finalā Jyurmolā, kur kotru komandu pōrstovēja vairs tikai 5 cylvāki. Šys beja ūtrs konkurss, trešajam komanda spēs sasagatavot jau nūpītnōk.

Zūrejai patyka myusu apsveikuma dzejuleits, kū sacerēju pats šām nūtykumam par gūdu:

«Nu Latgolas pakolnim, mežim un sylim,
Nu augleigim teirumim, azarim zylim
Mes sveiciņus syutom vinaudžim sovim
Nu Vydzemes, Kūržemes, Zemgales, Reigas!
Nu Latgolas azarim strauteni čaloj,
Kas yudiņus savōc un Daugova baro,
Lai Pļavepōs, Kegumā Dōlē voi Reigā
Tī pōrsavārštūs vysuvaronā elektreibā.
Tōs strāvas par moz, kū Daugova roda,
Voi elektroteiklym tōpēc ir jōmērāt nu boda?
Kū dareit? Kai lai izeju rūd?

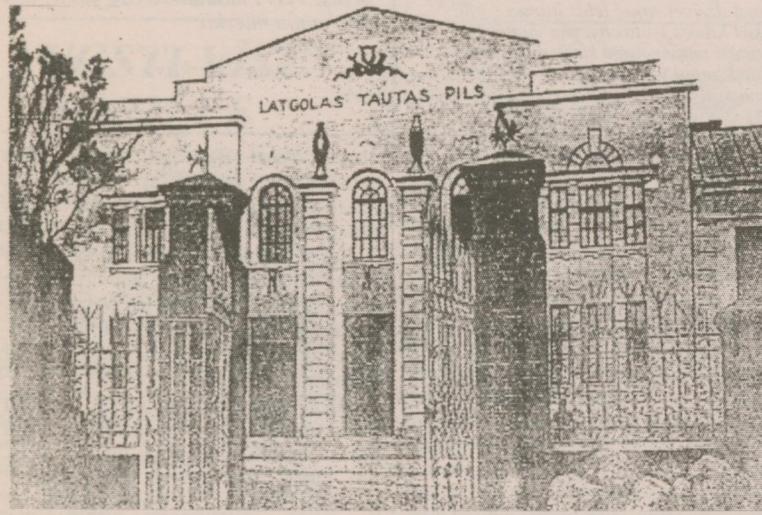
Vēl syltuma stacejas sovu artovu dūd.
Bet «Latvenergo» veiri golvas vēl šyupoj,
Kai pabarōt septenūs teiklus tī lyukoj —
Tod konkursu reikoj un gudreisī steidz,
Lai taupebas projektus gatavot beidz.

Nu sabraucim kūpā nu septenim teiklym:
Centrālym, Rītumu, Reigas un cītīm...

Austrumu teikla mes pōrstovī asam,

Preiļi idejas konkursā nasam...»

1982. godā tyka nūbeigta krōšņos Latgolas Tautas piļs ceļne, īreikota moderna skotuve un pīaudžis teatra ansamblis, tai kai varēja sōkt istudēt F. Trasuna «Nūgrymušū piļi». Jimā beja aizjumi gondreiz vysi to laika aktīri — A. Tuče, B. Tučs, E. Erdmaņs, O. Rupainis, E. Pōdis, K. Skangejs, A. Kalniņa, A. Klincāne, E. Emsiņš, J. Rīkure, Fr. un O. Varslavāni, V. Pōdis, G. Sutniks, Čivkuļs. Režisors Zeltmatis, dekorators Zirnis, suflīre V. Klincāne.

Attālā Latgolas Tautas piļs.
Nu E. KOZLOVSKA (juniora) arhiva

LAISKI un nasteidzeigi nu Lelō Ludzas azara iztak upe, kū nūsaukuši lauds par Ludzu, cyti vēl sauc ari par Lužu voi Lžu. Tai apmāram leidz Kubulovai, kur jau sōcas Felicianovas HES yudiņa krōtuve, ari aizplyust palānam. Kaidreiz te bejušas dzērnavas, tagad viņ aizsprūsts, bet pi HES nūnaslādz ar paplašnōjumu, veidojūt stacejas diki. Te yudiņs tai kai apsādūmoj, lai pēc tam krystu ar leloku ūtrumu pōri HES aizsprūstam. Ar te īgytu paotrynojumu upe tod naski skrin tōlōk pa guļtni stōvūs krostūs, sova

veida vītejū Siguldeju, tod garum pīskolnam un seņkopim, aiz Cyblas cīmata pļovōs tikai palykdama rōtnōka. Kritnu gobolu pabejuse par rūbežupi pi Porošķim īsagriž Krīvejā un beidzūt pīsavinot Velikajai.

Nu nazynomim laikim Ludza darējuse, kas jai pošai paticis, bet vēl pyrms pādejim karim vīta, kur uzsōk straujōku tecējumu, kas te beja pasamanējis uzceļt yudiņa dzērnavas — tōs atjaunōtas, ari tagad dorbojās. Bet pretejā molā bolta pasacēl HES āka ar uzrokstu, kas licynoj, ka te ir Latgolas energetikas sistemas

STUDENTU KLUBEŅŠ

NATĀLIJA MAKUŠEVA,
II KURSS

vosorōjim leidz ar tū varēja atvēlet 300 hektarus, bet zīmōji īsati 100 hektarūs.

PAJU SABĪDREIBA «BREIVEIBA»

Divu kilometru attolūmā nu Dagdas atsārū paju sabidreiba «Breiveiba», kaidreizejō Dagdas muiža, bet tod kolhozs «Breiveiba», kurs pastōveja nu 1949. goda un sovā laikā beja vīns nu vodūšajim gryudaugu, gaļas un pīna rāžošonā Latvējā.

Tagadejōs paju sabidreibas «Breiveiba» kapitala ipašnīku sapulce nūtyka ū goda 30. aprēlē, kurā apstypnōja sabidreibas goda pōrskotu un izskatēja dažaidus cytus vaicōjumus. Pōrmatumi nikaidi natyka izteikti sabidreibas vadeibai, taipat ari nabeja monomas nīaidas dūmstarpeibas. Vysi turpynōs strōdōt, par likvidaceju nādūmoj.

Pošlaik te nūdarbynōti pastōveigi 88 cylvāki, bet sējas laikā un pa vosoru jūs pulks pasālelynōj leidz 100 un vairōk cylvākim. Dorbi apdareiti laikā, lai ari pavasars šogud īsavylka. Bez vysa sabidreiba vēl 200 hektarus zemes nūmoj Konstantinovas pogostā,

Lynu plateibas šūgod tūmār samozynōtas nu 25 leidz 10 hektarim un tōpēc, ka bejušas un ari ir problemas ar produkcējas realizēšonu. Leidz šām vēl ni Krōslavas, ni Ludzas lynu fabrika nav samokšjuse par ogrōk nūdūtajām lynu stibrenim.

Sabidreiba īsēja un audzej bez rūdzim vēl ari kvīšus, auzas, ari vosoras kvīšus.

Lūti nūslūgoj sabidreibu nūdūkli, pagōjušajā godā jymūs pōrskaitēti 24 tyukstūšas latu. Olgom mēnesi napicišami 4 tyukstūšas latu un iznōk, ka cylvākim pusi nu goda jōstrōdoj tīkai tō vin dēl, lai tyktu golā ar nūdūklīm. Valdeibai bytu jōmaina nūdūkli politika atticeibā uz lauk-saimniecību.

Saimniecībā saudzej tehniku, sovīm spākīm atjaunoj un remontej, jo nav jāgas dūt remontā kaidom ipašom firmom, jo atpakaļ lobōku tū jau nasajimši, jo tū dora poši, tod ari zyna, kas un kai, ka var uz tādiu tehniku pasaļaut.

VJAČESLAVS PETROVS, II KURSS

VALSTS NAIZLĒMEIBA GRAUJ

Sakārā ar pōreju nu valsts uz tērga ekonomiku Latvējā rodūšos dzīlas pōrmaiņas vīnā nu svareigokojam valsts dzīves sferom — ekonomikā. Tōs skōrūšas sociālu sferu, nūdūklu politiku, finances, nav apgōjušas ari rāžošonā. Tērga ekonomika daudzim uzjāmumām līdze valsts subsidejas, valsts pasutējumus ceļnīceibai, un dāudz cyta. Daudzi nu lelajimi valsts uzjāmumām naizturēja nažēleigū konkurenci ar možōkim individualīm voi kooperativim uzjāmumim, kas daudzus gadējumām beidzēs ar sūs «latynīku» bankrotu.

Pasivō valsts nūstōja ir vīns nu uzjāmumu likvidēšonas īmaslym. Leivōnūs (Preiļu rajons) 1947. godā lyka pamatus ceļnīceibas organizējai, kuras uzdavumis beja atjaunōt kara laikā sagrautūs un sapūsteitūs rāžošonās objektus. Šys uzjāmums pamozam uzjēme apgrīžīnus, uzkrōja spākus, kopynōja jaudas, tyka izveidētas atsevišķas gaļdāni, namdaru un

cytas brigades. 1992. godā šām uzjāmumām beja jōpōrīt uz jaunim dorba apstōklim. Dybynōtīji pāpīlījā statūtūs parādātu fondu un sovu organizāciju nūsauce par «Leivonu ceļnīkā». Tūmār ar ū pošu laiku sōcēs dorba frontes sašaurinōšona, kam beja vysai svareigs īmeslis — pasutētīju moksōtāspēja un tam par īmeslu sovokōrt beja straujs inflacejas kōpums. Tai ka nav pasutējumu, uzjāmums neikst dīkstōvē un tōdēl ciš zaudējumus. 1994.—1995. godā saskaņā ar lelu bezdorbu idzeivōtōju vydā gondreiz sasamozyoja dorbu leimijs ari individualajā sektorā, bet uzjāmumām īsakrōjuši leli porodi socialajūs nūdūkļus, kam tyka aprēkinotās sūda naudas un cytas sankcējas 150% apjūmā.

Pošlaik uzjāmums ir bezizejas stōvūkli: jo porōdniki izsludynōjuši bankrotus, pasutējumu nav, bet sūda sankcējas sakārā ar socialū nūdūkļu

ANITA BARKĀNE,
II KURSS

KŪ VAR SAGAIDEIT NU TAIDA LEIGUMA

Munas dūmas par lauk-saimniecības produkcējas īvesšonās leigumu storpi Latvēju, Leitovu un Igauneju.

Pādejā laikā storpi lauk-saimniecības precem, kū pidōvoj myusim, aizvīn vairōk ir rāžotū Leitovā un Igaunejā. Kam tāds leigums izdeveigs? Jo saleidzinojam preču, kuras rāžotas Latvējā, cenas ar Leitovu un Igauneju, var konstatēt, ka pyrmis ir dīzgon augstas un leidz ar tū pīprāsejums pēc tādom precem navarēs byut, kai pēc kaiņezīmu lātōkom. Tai nu trejom valstīm, kuras nūslēdze ū leigumu, izdeveigōkā situācējā nūklijuši leitovīšu zemkūpēji.

Voi tys izdeveigi Latvējai? Jo sprižam pēc zemkūpu reakcējas, to

taids leigums jīm na vysai pa protam, radējīs lelu ažiotažu un naapmīrynōtēibū. Jo šāda cenu starpēiba paliks namaineiga, leitovīšu preces izspīss latvīšu rāžojumus un vītejūm zemkūpim nabyus izdeveigi kū rāžot. Tys negativi īspādōs valsts taut-saimniecības atteisteibū. Jo zemes kūpējam nabyus īspēju izdeveigi realizēt sovu produceju, jys rāžos tikai sovom vajadzēibom voi dūšis pelēpā uz pišātu. Krīze lauk-saimniecībā na tīkai sarežēis ekonomiskā situācēju republikā, bet var ari sagraut Latvējas prestīžu cytu vāstu acis.

Munuprōt, valdeibai vairōk jōsazadorboj ar zemnīceibū, jōpasacejā atrast tādus litas risynōju-

UZJĀMUMUS

namoksōšonu aug. Teiši tādā breidi organizējas darbeibā bytu jōsajaucas valstēi. Pēc munom dūmym, porōdi bytu jōnūroksta, bet navajadzātu dūmōt par kaidom to žālsirdēibā dōvonom subsideju veidā, kuras apreitū inflaceja. Šīmā gadējumā vajadzei gi daudz efekteigōki pasōkumi un pyrmais — apturēt porōdu procentu «skaiteitōju», pīšķert kreditu ar nālīm procentim rāžošonās modernizējai un konkurētspēju paleiņōnōnai, tādā veidā uzjāmums varātu nūsaturēt yudīna vērspūsē un golu golā valstēi vēl dūt sovu lobumu, navys bankrotēt, ar dorbu vītom, īnōkumu un socialū nūdūkļi.

Vāsts attaisnōšonai var saceit, ka tādā uzjāmumu daudz un kotram vajadzeiga kaida to paleidzeiba, na vīnmārīs pa spākam, bet nav jōjāzīmerst, ka rāžošonās sfera ir vīns na svareigokām īnōkumu olūtim, par tātā navajadzātu aizmērīst.

Zemkūpim šys leigums naizdeveigs, bet pīlētēnikim ar minimalū dorba olgu ir kai «glōbšonās rinkis», kurim tik zamas pērkspējas, jī snādzas pēc lātōkōs importējamōs produkcējas. Tai ka lozungs «Izvēlies Latvijas preci!» šādūs apstōkļūs nasadorboj.

Kur var aizvest tāda interēsu pret-stateiba: nu vīnas puses zemkūpēji, bet nu ūtras — patērētōji?

*Lads jau pats ir kaida osora.
Lads jau ir kamā nīvins nasēj,
Jam pāt garum i zīma, i vosora.
Myužeigō lada myužeigō osora
Krōjas ap polym i raudōt draud.
Lauteni, nateiksmi — skaista ir
vosora,
Beisimēs lada, lada, kas raud!*

NORMUNDĀS DIMANTS

*Ar pagōtū ir jōparoksta leigums,
Na leigums — izleigums.
Ar cylvākim, kam garom gōju,
I tīm, kō nava vairs.
Muna sōpe
Varbyut i jūs tai skōre,*

*Ka Kaina zeimi pīrē nest
Man lamts.*

*Vēl laiks ir tagad.
Laiku laiks pēc laika.
I tīkai vīna stygā.
Poša... Nā!*

*LADA OSORAS
Lads jau paraudōt naspej,*

KUR STRŌDOJ LUDZA

Felicianovas HES. Jei beja vīna nu nādaudzajom, kuras dorba īryndā sasaglobōja vīns, ari pīrīs kaidim pōrā desmitim godu apsastōja dorbōtīs, beja ari pīrīs, kod tyka atsōkta Latgolas vītejōs energetikas atjaunōšona. Te vēl beja sasaglobōjuse īkōrta, kura tagad atjaunōta un pāpīlījās — slāgtā un atjaunōta 1992. godā, divas turbinas (200 un 300 kW jaudas) kūpā dūd 500 kilovatus, svinegi atklōta 1993. godā 27. junī.

Yudiņa krytums nu dīka leimiņa leidz upes guļtnē ūtrā HES pusē ir 7 metri, uz turbinom straume pācementātām caurulem gōžas ar spāku 10 kubikmetri sekundē. Strāvu vīspūrīs izmōtoj dzērnovōs lobajā krostā, kur grydus malūpībareibai, myltim un putraimim, gatavoj ari mannu un kur saimnīkoj Aleksandrs Purins, tod pōrejū nūvoda kūpeigajā teiklā.

Ludza kai seņōk strōdoj cylvāku lobā.

JĀNS ŠNEPSTS,
SIA «AGROAPGODE»
DIREKTORS

LEIDZSVORĀTAS MĀSLŌŠONAS PADŪMI

«Zemturs» jau rakstēja, ka SIA «Agroapgode» pīdōvoj leidzsvorātus māslōšonas leidzekļus, kuri jau plāsi pazeistami Zvīdrējā, Leitovā, ari pi myusu Latvējā, izveidōta ari attīcīga kūpfirma sadarbeibā ar norvegu «Hydro» — tei ir SIA «Hydro Latvija», kura isoka zemnikim lītojūt māslōjumu, panokt augam napīcišamū bareibas vilu daudzumā leidzsvorātonu atkareibā nu audzējamās kulturas un vīnlaicīgi palīkūt ari draudzeigim apkortejai videi Baltejas jyuras baseinā. Šūreiz nādaudz par myusu reiceibā asūšu leidzekļu davom.

Kompleksu mineralmāslu grupā: NPK 21-8-11 parādzāts rūdīm pa 380 kilogramim uz hektaru pavasari, jo rūdinā nav bejis dūts P un K, zīmas kvišim — par 300 kg uz hektaru, taipat jo rūdinā tī nav sajāmuši P un K, vesorōjim pa 400 kilogramim uz ha plus vēl slōpeķa māslōjums. NPK 20-7-6 ražoj speciali eļļas kultūrom, lītoj ari vesorōjim, ar nātrijs salpetri kombinējut — bītem. Tai vesoras rapšam pa 400 kilogramim uz hektaru un plus vēl ari pa 140 kg uz hektaru hydro sulfāna, cukurbītem — 300 kg/ha un tīkpat nātrijs salpetra. NPK 6-26-30 + Mikro: zīmōjim pa 250 kg/ha rūdinā, cukurbītem — 300 kg/ha, plus nātrijs salpetris, rūdīni zōlōjim un ganeibom, lucernai — 300 kg/ha, gryudaugim — 300 kg plus vērsmāslōjums. NPK 11-11-22 + Mg, mikro — ir bezhlorā māslōjums, kuru īstrōdoj sējut — kartupelim 900 kg/ha, zemenem — 800 kg/ha, salātim 600 kg/ha, gurkim, zīdkopustim un puravim — 800 kg/ha, kālim un būrkonim — 900 kg/ha, seipulym — 1000 kg/ha, galvenkopustim — 1300 kg/ha. Loboki rezultati, jo dōrzenim vērsmāslōjumā dūd kalcija amonija nitratu voi kalcija nitratu (sk. slōpeķa grupu).

Slōpeķa grupas mineralmāslī: kalcija nitrāts (CN) — rūdīm 380 kg/ha vegetacejas sōkumā pēc iepējas agrōk, kvišim lobök 250 kg/ha hydro sulfānu, rūdīm — 300 kg/ha vērpošanas sōkumā, kvišim 2. mezgla stadejā aizvītīt 150 kg/ha kalcija amonija nitrātu un vērpošanas sōkumā vēl obligati jōdūt 250 kg/ha kalcija nitrātu. Kai papyldmāslōjums vālams dōrzenim: 70 kg/ha seipulym, 300 kg/ha golda bītem, 380 kg/ha puravim, 470 kg/ha zīdkopustim un 650 kg/ha galvenkopustim. Kalcija amonija nitrāts (CAN) — zīmas pōrtikas kvišim 150 kg/ha, utrō mezgla stadejā (2. vērsmāslōjums), vesorōjim vērpošanas sōkumā 150 kg/ha, stibrzōlem pa 160 kg/ha divas reizes godā. Jo zōlojā botaniskajā sastovā puse ir ūbuleņi, tod 100 kg/ha pēc plōves. Ganeibom — pēc kotoras apganeišanas pa 100 kg/ha. Natrīja nitrāts (NNa-20, 10) — cukurbītem pa 600 kg/ha, jo rūdinā īstrōdīt fosfors un kālijs voi PK 23-30, voi PK 16-40, 300 kg/ha, jo pavasari pamatmāslōjumā izmontīti NPK 21-8-11, NPK 20-7-6 voi ari NPK 14-8-14 + Mg, S, Na, B (ražots Zvīdrējā), golda bītem pa 200 kg/ha papyldmāslōjumā, zōlōjim — 150 kg/ha, aizvītīt cytus slōpeķa māslu veidus, kas mynāti iprksejīs grupos. Hidro sulfāns 24-6 S — zīmōjim, ipaši kvišim, pavasari 250 kg/ha, jo sāra klōtībutne, pēc izmēģinōjumu rezultatim Latvējā, svarēja lipeķja paaugstīšonā grydūs, zīmōjim 2. mezgla stadejā 150 kg/ha, cukurbītem — 300 kg/ha, jo nālitoj nātrijs nitrātu, zōlōju plateibom — 180 kg/ha pēc kotoras applaušanas.

Vysus šūs preparatus varēja un ari tagad var išagādīt pi myusu. Cenas par 50 kilogramim iepakojumā ir nu 6,50 leidz 11,50 latim. Jo pagaidam kaidu īmesu dēl vēl naasat bejuši myusu klienti, tod var sōkt jau dūmōt par krōjumim nōkamajam godam. Tys ir tō vērts.

AR NÖKAMŪ mōceibū godu, taitot pavyssam dreīzi, Malnovas lauksaimnīceibas tehnikums kļūst par lauksaimnīcīsko izgleiteibas centru Latgolā un audzēnīm byus iepēja ipazeit un dorbtōt ar jaunokū ūzremu tehniku augkūpeibas, lūpkūpeibas un mežkūpeibas nūzarē, snēgsim konsultacejas apkaimēs rajonu zemnikim.

Bet ari tagad Malnovā ir gona kō interesants un nūdereiga. Dzejnīks Andris Vējāns myusu skūlai veļtejīs daudz jyusmeigu ryndu, ari šaidas:

*Cik daudz vīgom kōrts šyupeļ
Te — pi Ritupes mōla,
Kur tik spuraini pyopoly
Sažid putīja vīla.*

Mes jau daudz asam stōstējuši gon par tehnikuma vēsturi nu lauksaimnīceibas skūlas dybynōšanas 1921. godā, kod jōs vadeiba tīpat divu dasmytu godu garumā beja uztycāta pazeistamajam agronomam Peteram Sauleskalnam, pagōjušājā godā svineigi atzemāta tehnikuma pastōvēšanas 75. godadina, gūdynts ari pyrmās direktors. Svineibōs naaizmērsam ari cytus vadeitōjus, absolventus, pi myusu cīmōjōs lels pulks bejušu pedagogu un taipat draugu — Malnovas vīrds izskanējis tōli.

Symā mōceibū godā Malnovu apmeklēja 450 audzēknī nu vīsim Latgolas rajonim, beja kōrtejais izlaidums un otkon sōcis dorbs ar jaunu audzēku uzjīmīšonu. Kotrs jaunīts pi myusu iygūst videjū izgleiteibu un spēcialitati, līti icīcītis ir grōmotvedeiba, kas snādz zynōšanas finansēs un dorbā ar datorim, zānus vysvairōk vīlynoj lauksaimnīceibas mehanika, automēhanika un mežkūpeja profesēja, bet meitines mōcīs dōrzkūpēju un mōjsaimnīceibas omotu nūslāpumus. Tikkū aizvadeitājā mōceibū godā pyrmū reizi uz vydusskūlas beidzēju bazes beja uzjēmēdarbeibas lauksaimnīceibā grupa, kurā audzēknī vuicējōs pēc programmom, izstrōdītām sadarbeibā ar

JĀNS GURGĀNS

EDUARDAM UPINĪKAM

Pēc 50 godīm tāvu zemi skotū
Tev tikai vīna tāvu zeme —
Latgola nu poša gola.
Tū naaizmērst kai pīcus pērstus
Leidz pošam dzīves golam.
Ir myusu tauta neista, šauta,
Bet tūmār izdzeivōjuse.
Tai gūds un slava, cytys nava,
I navar byut-jei vīja.
I esī Tu ar dīzīlom saknem,
Kaut dzīvoj svešā zemē.
Tev spāku pīdūl sliksnā akmiņs
I ari orkla lemess.
Lai dzīvīt īauts nu myusim byutu
Te Latgola i tamā pusē.
Lai vīnmār tāvu zemi jyutam,
Leidz jōaizīt nu dzīves klusi.
1994.

LASE

Vīna lase zemi nāslacynoj,
Vīna lase navar vēldī dūt.
Vīna lase saulē izžut zyna,
Naspej grūžus prījīm aizskolot.
Tōdeļ navālūs byut vīna lase,

A. MEŽMALIS
LEIGŪNAKTS

— Nā, tagad tai vairs naprūt Leigū svātkus svinēt, kai munā jāuneibā! — sacēja Oņte un jō acis īsamirdzēja naz kaida skumeiga dzērkste. — Varbyut tōdeļ, ka tūlaik šī svātki beja aizlīgti un, kai smējīs, aizlīgtais auglis...

Latgolas nūvoda nedēļas laikrokssts
REDKOLOGIJA
Dybīnōtījs — A. Rancāna
izdevnīceiba.
Indekss 3053

Masu informacejas leidzekļa
registracijas apliceiba Nr. 1609.
Iznōk nu 1994. goda 30. decembra
reizi nedēļā — pīktdinōs.

ANNA BOZOVIČA

LATGOLAS LAUKSAIMNĪCĪSKĀS IZGLEITEIBAS CENTRS

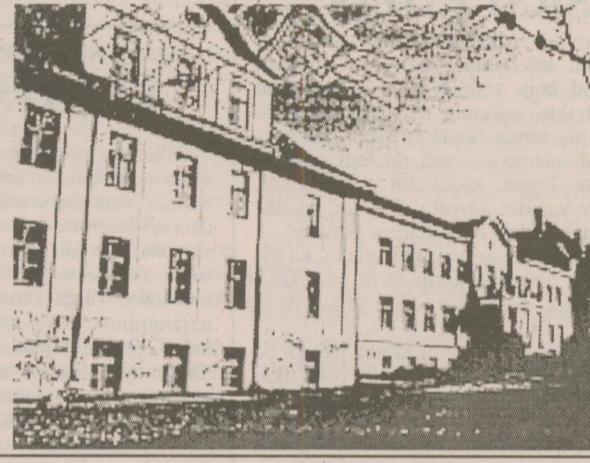
Eiropas Savīneibas vāstīm un deve iepējas apgyut zynōšanas gon lauksaimnīceibā, gon grōmotvedeibā, financēs, marketingā, uzjēmēdarbeibas un ekonomikas pamatus.

Ti, kas vuicējūs Malnovā, zyna, ka myusim ir spēceiga materiali tehnisko baze — vairōk par 40 kabinetim, laboratorejom, mōceibū darbeicom, traktori un automašīnu vadeišana apgyutama uz dažādu marku mašīnom. Tehnikumā ir 300 hektāru lauksaimnīceibas kultūru audzēšonai, sova mōceibū tehnikas baze, syltumneica, lecektis, lellūpu un cyku fermas, 200 hektāri meža, loboki audzēknī praktiskā dorba īmaņas apgyust Vōcejā un Dānejā.

Tehnikumā dorbōjās tautas deju ansamblis «Malnavā», pyuļēju orkestris, jauktais kōris un vokālais ansamblis, kai ari basketbola, volejbola, futbola, golda tenisa, viglatēkatis, svorceļšanas, breivōs ceiņas un šaha sekceja. Godu ritumā īsasākņošas tādas tradīcējas, kai ražas svātki, īpasazeišanas vokors, konkursi

uzjēmam bez istōjeksamenim — uz atestatu konkursa pamata, mōceibas ir latvīšu un krīvu volūdā, jōisnādz izgleiteibas dokuments originalā, medicīniskā izziņa, sešas 3x4 cm izmāra fotokartejas un raksturōjums, bet uzjīmīšonu komiseja kotru dorbdīnu nu puļkstīj 8.00 un leidz 16.00 strōdījau nu 10. juņa. Rokstīt uz Malnovu, Ludzas rajonā, LV-5750, zvonit pa tōlrunim 8-257-31110 direktoram, 31159 — direktora vīteicai mōceibu dorbā, 31292 — direktora vītnikam praktiskajā apmōceibā, 31145 — mōceibū procesa dispečerēi, 31274 — mōceibū dājas sekretarei, braucit ar viļcīnim leidz Kōrsovas stacejai un tōlōk ar autobusu voi kōjom kaidus četrus kilometrus ar autobusim leidz Kōrsovi un uz Malnovu.

Attālūs: šāmā āk tyka atvārtā Latgolā pyrmō lauksaimnīceibas skūla, jaunais korpus uzcītis pi Kōrsovas — Golyševas cēla, Malnovas parks «Zidūnis».

VELTĒJUMS RITAI M.

Kod es dzēržu tovus smīklus
Tai kai zvōrguleišas skanom,
Gryutas dīnas pālīk vīglas,
Mūža gaita kōjom munom.
Kod es bāudu tovus glōstus,
Meila kōp par dzīves grūdim.
Vysam pasaļām tod stōstu,
Cik es laimeigs asu šūdiņ.

Tēvi sagādū ar smādu,
Pavodu ar dīzīlom skūmen.

Kod lai otkon cīmūs gaidu,
klystu breivs nu dūmūm dumom?

1988

ATSAZEIŠONĀS

Uzklausī mani, Anna,
Lai tevi ryipes un gurdums mōc.
Atsaizeišūs: skurbū man ī pītī,
Kod dzīves burzmā traugu tevi.
Un poščīnas mūceīts nūlōdu sevi:
Kas tu par veirīt esī, Jōni
Ka navari pātī sōnis.
Bet tu skausta un tvyrta garum nōc.
Un tādīs reizēs man apītīst pītī.
Anna, tu esī Solveiga muna
Nu tās lapnās un sovādūs gīnts.
Tāmār saprūti un zīni, Anna,
Es asu myužēigais tovs Pērs Gīnts.
Uzklausī mani, Anna,
Na jau bārni tev jōmōca skūla,
Bet jōdzeivōj Kannōs
Un jōtāloj filmā «Burve».
Kod skumu nūmōkts nōkšu pi tevis,
Esi ūzleiga un atver man durvis.
1986

MEILAI

Jo tu ari nōksi — nōc kai poša saule,
Sylīdī man vysu, lelu spāku dūd.
Naprūtu es lyugīs, namōku es kaulēt,
Tōdēl dzīvei laime pōšām jōatrād.
Dūdī man zemes spāku, lai es stīpīs asu.
Lai it vysas likstas varu pōrvarēt.
Lai na tākai jyutu spīrgū zidūndvasmu,
Ari rudijs solnōs vajag dzīvīt spēt.
Dūdī man laužu priču, lai es laimeigs byutu,
Vālūs myužu dzīvīt pātīsu un eistū.
Munai dzīvei vajag letas laimes jyutu,
Seitkas laimes jyutus nūcīnu un neistū.
Jo tu ari nōksi — nōc kai poša saule,
Aizdedz mani vysu, myuža spāku dūd.
Muna sīrds nu naprūt dzīvei laimi kaulēt,
Tūtīs kālōs līsmōs jei sadēt prūt.

ka ni man kaida, ni es kaidai nu vītejom beju ipazīticis. Bet kryšjoniši Leigū nakts gon prota svinēt. Sasapulcēja vysi — jauni un vaci — pi ūzūlm tamā pīsāleņā, kur Iēā itak možoka upētie Tižā. Jōnūtāvi savād bucas ar olu un kur nu tīkai ar tū, Jōnu mōtes sanas siru — un na tīkai: ēdiņu gatavōtās te beja tādas, ka slavējōs par vysu plāšu apkaimi. Uz svāgi nūplātās zōleitās izklīj garā rūndā goldautas un kō tīk uz jīm nav. Puši pasamona garas kārtas galā paceļ buceņu ar darvu un svečīm — nikaidu gupkuru nāpīlōve. Klōt kai noglās ari dzīdōtās — folkloristes. Nu leidz reita gaismeņai skanēja dzīsmes un jautreibā, natryuka ni ādamō ni dzeramō, bet jo kaidam īsava-jadzēja papardes zīda — tīpat mežēnē. Vōrdū sokūt, tādus Leigū svātkus par speiti socialismam beju pīdzeivōjīs vēl tīkai Mērdenē, bet tīmā laikā tī vēl nabeja etnografska ansambla. Beja mani tūlaik pīzēstāma meitine Malnovas lauksaimnīceibas tehnikumā. Slāida, bryunom acim un malnim motim. Sōkumā tai kai napīkryta dūtis tīkoli uz rajona viņu molu, bet kod beju izstōtējīs, kō tīk vysa breineiga kryšjoniši naizdūmoj, pīkryta. Tai mes laimeigi tykom pi leigōšanas. Nakts pagōja kai vīns sapyns. Beja jau aizsmokušas dzīdōtās un izkleidušas, buceņa kōrts galā sadaguse un ari poša kōrts nūsagōzuse, ola buceņa stōvēja tukša un pavysam nāgādūt nu Zālmežu pīses pōri mežu un veitīlu upes krostūs golyām pasārōdējuse saule, kod atsajēdem. Vēl jau kaidus vīns ūtrs nu leigōtājim, byudams druskā pīrsaceitīs, kvērnēja pi uzkūzām palikom...

Tikai tagad atskōrtu, ka tai i nabeju sasadrūšīnījs pavādīnei pateikt, cik jei bejuse skaista šāma nākti un, kas zyna, voi tagad, kod nīvins vairs naredz, nūbūčot... Leidz reita autobusam atpakaļ uz pīlsātētā beju vēl kaidis laiceņš. Bet, kas tīk vigli varātu pasprukt jōngūgu atbīzīmē, uzlācūšos saules storūs nikai nasavēle pīr lyupom... Jei ari sēdēja tai kai soltu vāsājā reita gaisā...

...Tā kaidus laiku jau pēc Pīterdīnas, vysu labi apdūmōjīs un atrādis, ka nu voi tyulep voi nikod mani jōpasoka tī gryutū un vineigī vōrdi, aizbrauču uz Malnovu, un vineigī vōrdi, aizbrauču uz Malnovu, beja jau par vālu...

...Tai vot i tī tīm, kurim pitryukst drūsmes, kod jei vajadzeiga, — vēl pībylda Ontons un gryuši nūsāpītē...

Palaiži sovu laimī...